

Mönster i skrivsamtal på nätet

Om svenskstuderandes lärande i textbaserade webbkonferenser

Av Anders Lindh och Bengt Linnér

Artikeln du nu läser handlar om hur distansstuderande i en vidareutbildning för ettämneslärare till tvåämneslärare, med ämnet svenska som andra ämne, uppfattar ett textbaserat nätburet konferenssystem som hjälpmedel i studierna. Utbildningen, som omfattar 70 respektive 80 poäng och läses på halvfart, leder till grundskolläraexamen (4-9) eller gymnasie-läraexamen i ämnet svenska.

Förutsättningar och metod

Artikeln är en bearbetning av en längre studie (Lindh & Linnér, 2001) som i sin tur möjliggjordes genom ett bidrag från *Nätverket för vidareutbildning av lärare* vilket gav författarna ett par veckors arbetstid under våren 2001. De studerande besvarade en enkät med sju frågor om vilken betydelse för

lärandet de tillmäter ett nätbaserat konferenssystem. Vi har gått igenom och reflekterat över deras svar på dessa sju frågor.

Idén till vår undersökning har växt fram under utbildningens gång. De studerande befann sig vid tiden för undersökningen i slutet av sin fjärde termin, det vill säga mitt i sin utbildning. Vi har funnit att IT-stödet, som genomsyrar hela utbildningen, inte bara utvecklat de studerandes kompetens att hantera olika delar av datorkommunikation. Det har också betytt något för sättet att studera, för lärandet och för de studerandes förmåga att ge studierna struktur och mening.

Vår ambition är att visa på tendenser i vårt material. Det vi påstår gäller just de 22 studerande i vår utbildning. Några generellt giltiga slutsatser för distansstuderande i allmänhet går inte att dra. Dock verifierar våra resultat i viss mån tidigare forskning.⁴¹

Vår studie avsåg att utforska hur distansstuderande, som tidigare genomgått studier där undervisningen enbart skett i rum

⁴¹ Se t.ex. Koschmann, 1996, Witfelt et.al. 2000, och även Malmberg i denna antologi.

där lärare och medstuderande var kroppsligt närvarande, det som kallas face-to-face- eller f2f-undervisning, upplever nät-baserad utbildning via Internet, där medstuderande och lärare inte är fysiskt närvarande i det fysiska rum där lärandet sker. Vad innebär närvaro i det digitala rummet? Vilka är likheterna och skillnaderna jämfört med f2f-undervisning? Hur upplever man avsaknaden av kroppsspråk, tonfall och mimik? Utvecklar man som studerande nya former för lärande och samvaro på nätet? Det är alltså i huvudsak de studerandes reflektioner kring dessa frågeställningar som redovisas i denna artikel.

Ett kort klagörande av den i dessa sammanhang ofta förekommande termen CSCL (ursprungligen = Computer Supported Collaborative Learning) och dess relation till utbildningens uppläggning kan vara på sin plats här. CSCL eller samarbetslärande står idag för ett i vid mening kollaborativt lärande i datorstödd undervisning⁴². När denna utbildning strukturerades och kursuppgifter till de första delkurserna utarbetades var begreppet CSCL inte med i diskussionen, men det har, särskilt beroende på utnyttjandet av ett webbaserat konferenssystem i utbildningen, efterhand fått ökad aktualitet. Kort kan relationen till utbildningens innehåll beskrivas så, att fastän det i

⁴² Se t.ex. Koschmann, 1996, McConnell, 2000 eller Dahlin, 2000.

kursplanen inte finns någon uttalad ambition att arbeta kollaborativt, har just utnyttjandet av det webbaserade konferenssystemet Webboard gjort, att vi bedömer det som viktigt att titta på hur det kollaborativa lärande eller samarbetslärande som faktiskt äger rum på Webboard tar form, är strukturerat och hur det kan utvecklas inom utbildningens ramar och kursplaner.

Huvudfrågeställningarna i enkätstudien är alltså vilka uttryck det kollaborativa lärandet tar sig i konferenssystemet och hur de studerande ser på sitt eget lärande i det sammanhang som skapas av konferenssystemet. Vi är också intresserade av hur de upplever skillnaden mellan detta och en face-to-face-situation, som de ju samtliga har god erfarenhet av eftersom de är lärare, företrädesvis i ett ämne på grundskolan eller gymnasiet.

I den redovisning av resultaten av enkätfrågorna som följer har vi inte använt oss av någon specifik analysmodell. Vi redovisar svar på ställda frågor och vår ambition är att försöka tolka dessa svar för att förstå något om hur de studerande uppfattar i första hand sin studiesituation där textbaserad webbkommunikation är en viktig del. Med den ambitionen kan vi egentligen

bara presentera mönster och tendenser som vi har kunnat läsa fram med utgångspunkt i svars materialet.

Samarbetslärande

I all undervisning och i allt lärande spelar aktörerna och deras inbördes relationer en viktig roll. Man talar ibland om ett *soci- alt* betingat lärande med innebörden att samtal och kommunikation mellan de lärande är av vikt för inriktningen, kvaliteten och djupet på lärandet. Det är rimligt att anta att lärande och utveckling kommer till stånd då man deltar i olika former av sociala praktiker i vilka kommunikation möjliggörs och praktiseras. I interaktionen mellan människor får kunskaper och färdigheter liv och gestalt. Om det är så, blir det intressant att fundera på vilket lärande som etableras i en undervisning som, vilket är fallet med vår distansutbildning av ettämnslärare, bygger på datormedierad teknik. De studerande befinner sig i virtuella gemenskaper organiserade i kollaborativt fungerande basgrupper. De samtalar med varandra bland annat i olika typer av webbaserade konferenser inför olika arbetsuppgifter. Men de ser inte varandra, hör inte varandra i dessa samtal, de upplever inte vare sig de extralingvistiska eller paralingvistiska signaler som alltid förmedlas i en muntlig kommunikation med närvaro och det sociala samspelets hela konkretion.

För att få en uppfattning om hur våra distansstuderande tänker och reflekterar över sitt lärande och över den informations- och kommunikationsteknik som är ett aktivt redskap i deras lärandeprocesser, konstruerade vi sju relativt öppna frågor och skickade dessa till dem som en bilagd fil i ett e-postmeddelande. I brevet uppmanade vi dem att öppna filen med enkätformuläret, besvara frågorna och sända tillbaka filen till oss. Det hela var enkelt att administrera och fungerade smidigt. Materialinsamlingen kunde genomföras utan tekniska missöden. 22 studerande besvarade frågorna. Av dessa är 19 kvinnliga och 3 manliga.

Vi presenterar nu frågorna och vår genomgång av svaren på dem i löpande följd. Man kan se det följande som en lätt analytiskt hållen kommentar. Någon vetenskaplig och teoretiskt reflekterad karaktär har vi knappast kunnat ge vår genomgång av svars materialet.

Sju frågor om lärande i textbaserade webbkonferenser

De sju problemformuleringar eller frågor som studenterna fick ta ställning till inbjuder dels till ett essäistiskt sätt att besvara frågorna (1, 4, 5 och 7), dels till uppräknig eller listning av olika svarsalternativ (2, 3 och 6):

1. Sociala kontakter

Ni har genom samtalen i konferenserna upprättat sociala kontakter i större eller mindre utsträckning. Försök att beskriva hur du upplever att den här sortens relation skiljer sig från en som upprättas då man träffas fysiskt.

2. Fördelar med webbdiskussion

Vilka fördelar kan du se för ditt eget lärande när du utnyttjar konferenserna i Webboard, utöver att du har friheten i tid och rum? Lista fördelar.

3. Nackdelar med webbdiskussion

Vilka nackdelar kan du se för ditt lärande? Lista nackdelar.

4. Kollaborativt lärande – kurskamraternas medverkan i samtalet

I kollaborativt lärande är det samtalet, den gemensamma diskussionen om viktiga frågor i utbildningen som för lärandet framåt. Kan du

skriva ner några ord om vilken betydelse du upplever att kurskamraternas medverkan i samtalet i Webboard har för ditt eget lärande.

5. Webboardaktivitet

Hur har aktiviteten i Webboard utvecklats hos dig över tiden? Vad är orsaken till förändringar? Hur har de gått till? Beskriv gärna och exemplifiera.

6. Utveckling av datorvana

Att datorkunskapen ökar är väl ganska givet när man använder datorn. Kan du kort beskriva på vilket sätt och i vilka avseenden din datorkunskap/datorvana utvecklats.

7. Dags för videokonferens/videoföreläsning?

I utvecklingen av tekniken för nät- och datorkommunikation strävar man efter att efterlikna face-to-face-situation (videokonferens, videoföreläsning, virtual reality etc.). Kan du säga några ord om din inställning till om du upplever detta som eftertraktansvärt eller ej i en utbildning som den här.

Sju frågor men många fler svar

Vi ställde sju frågor om lärande i ett nätbaserat konferenssystem, men vi fick betydligt många fler svar, och svar som tyder på motstridiga uppfattningar. Det är en mycket heterogen bild som tonar fram av hur de studerande i denna utbildning

upplever sitt lärande i det nätbaserade konferenssystemet. Går det trots detta att utläsa några mönster? Finns det svar som behöver problematiseras? Vi tar i det följande upp till diskussion vad vi ser som mest angeläget i de olika frågeställningarna i enkäten och i de svar som studenterna lämnade.

Den första frågan rörde upprättande av sociala kontakter i det webbaserade konferenssystemet. Kontakten mellan de studerande sker i Internetmiljöer som till exempel chatt, e-post och olika konferenssystem. Här menar vissa att det är svårt att skapa ett socialt nätverk, medan några menar att det är ett utmärkt alternativ till det fysiska mötet. En student visar hur kontextuellt betingad hans bedömning av distansutbildning med datorstöd egentligen är. Han säger att "distansutbildning passar in i mitt liv just nu". Av olika skäl föredrar han en virtuell studieordning för tillfället. Hans privata situation är sådan att han inte skulle ha klarat av "en utbildning som krävt kroppslig närvaro var och varannan dag". Men menar han samtidigt, "det krävs möten mellan människor för att de riktigt intressanta diskussionerna ska komma igång. En virtuell basgrupp genomgår inte heller på samma sätt en önskad utveckling som grupp, det är lätt att stanna vid smekmånadsperioden."

Vissa väljer att kontakta varandra via telefon eller e-post, eller genom att verkligen träffas fysiskt. Någon menar att det inte går att få till stånd en tillfredsställande utveckling av gruppen via nätet, medan någon upplever att nätsamtalet är utvecklande och skapar samhörighet. Möjligen är det så att de grupper som av geografiska skäl inte har möjlighet att träffas fysiskt utvecklar webbsamtalet i större utsträckning, därför att det är enda sättet att kommunicera och skapa en känsla av social gemenskap. I det fallet blir den sociala gemenskapen också starkare och den utvecklas över tiden. Och liksom flera upplever det som en fördel med konferenssystemet och basgruppsindelningen, för att man inte ska känna sig ensam i sina studier, så anser några att de känner just en viss ensamhet i studierna eftersom de saknar f2f-situationen. Eventuellt kan de olika inställningarna i denna fråga böttna i olika samtalsstrategier i de olika basgrupperna. De som systematiskt och kontinuerligt träffas i basgruppsdiskussionerna i Webboard utvecklar sitt sätt att kommunicera. De kommer att göra denna samtalsgenre till sin egen, samtidigt som de kan komma att utveckla den i nya banor. Det är ju inte nödvändigtvis så att man behöver ha det fysiska mötet som måttstock och jämförelsepunkt för den kommunikation som sker i ett webbaserat konferenssystem. Vilka nya möjligheter finns och kan öppna sig i ”skrivsamtalet”? Det är ju fråga om olika genrer och olika samtalsstrategi-

er. Frågan gäller inte så mycket vilket som är bäst av det fysiska samtalet, ”taltalet”, och det webbaserade ”skrivtalet”, utan snarare hur utvecklingsbart det webbaserade samtalet är. Och, hur kan vi som distanslärare få kunskap om och erfarenhet av det webbaserade samtalet för att kunna skapa de bästa förutsättningarna för social gemenskap och i förlängningen ett gott lärande i webbaserade konferenser?

Fördelarna för det egna lärandet menar många studerande vara det faktum att skrivna texter utgör stoffet de arbetar med och bearbetar. De upplever det också som särskilt viktigt att de som blivande svensklärare tvingas till ett kontinuerligt skrivande, samt att de får en stor datorvana. Att de upplever ett stort ansvarstagande för det egna lärandet framhålls också, eftersom grupperna är beroende av varandras medverkan för sitt eget lärande. Något som vi tycker oss kunna utläsa av svaren är att samarbetet över nätet har karaktären av ett slags kollektivt lärande, där de medstuderande blir medarbetare i lärandeprocessen. Det förefaller som om det ibland inte är läraren i första hand, som man vänder sig till för att få svar på sina tankar och frågor, utan till medstuderande i basgruppen. Sådär kan en student uttrycka sitt dubbla beroende av att ha handledning från såväl lärare som basgruppskamrater, men där

studenten tycks mena att det handledande samtalet är lättare att upprätta med en basgruppsmedlem än med läraren:

Kan efter att i lugn och ro funderat över vad jag vill veta fråga både studiekamrater och lärare om oklarheter. Jag kan få hjälp direkt av mina baskompisar...

Vi tolkar följande uttalande så att det är lättare att ställa vilken typ av frågor som helst i basgruppssituationen än i den mer traditionella handledningssituationen med läraren. Men här tycks det dessutom vara fråga om en något annorlunda situation, eftersom man verkar mer benägen att diskutera och samtala i ett undersökande tonläge, som inte utesluter de frågor som kanske skulle ha upplevts som mindre relevanta i samtalet med läraren, och därför aldrig ställts:

Obegränsad tillgång till handledning, där jag kan ställa alla sorters frågor även de korkade!

och

kan ge varandra tips och kommentarer snabbt och få bekräftelse på vårt lärande, våra iakttagelser och åsikter.

Svaren på frågan om vad som upplevs som negativt med nät-samtalet rör huvudsakligen att det ibland kan uppstå tekniska problem och att de studerande saknar föreläsningar och den fysiska kontakten. Någon direkt diskussion om hur dessa brister påverkar lärandet förs inte av någon, och ingen av de studerande anlägger något metaperspektiv på sitt lärande. De noterar det som de saknar i distansutbildningen, utan att egentligen koppla detta till hur och om avsaknaden av till exempel föreläsningar skulle påverka deras lärande negativt.

Tänkarna bakom frågeställningen i fråga fyra är relaterad till den tradition som leder sitt ursprung till Vygotsky och konstruktivismen. Närmare bestämt till den inriktning som brukar benämnas social konstruktivism, där en av huvudfrågorna är hur vi lär i samspelet med andra människor. Att det inom nätburen distansutbildning växt fram en skola, eller ett paradigm, som brukar betecknas med akronymen CSCL är välkänt. Innehållet i CSCL leder sitt ursprung till just Vygotskys tankar om lärande i och som samspel med andra människor. En fråga som ställts tidigare av bland annat Solomon, Perkins och Globerson i en artikel i *Educational Researcher* (1991)⁴³ är hur

⁴³ Se Koschmann s 307f.

resultatet av de lärandestudier ser ut vilka fokuserar på antingen effekten av lärande *med* teknik (*with technology*) eller lärande *av* teknik (*of technology*). Lärande *med* teknik är ett i viss mån traditionellt sätt att se på lärande, hur vi genom samarbete, kollaborativt lärande, skapar ny kunskap för oss inom ett visst område med hjälp av teknik. Lärande *av* tekniken innebär ett slags transfereffekt, en beredskap att använda ny kunskap i nya situationer. Vi skapar en struktur i vårt medvetande som innebär att vi ser på verkligheten på ett annat sätt än tidigare och förhåller oss till denna verklighet på nya och olika sätt. Tekniken får oss helt enkelt att tänka och handla annorlunda. Frågor som uppkommer ur detta sätt att se på lärande med och av teknik kan vara: Vad kan man vänta sig av de inblandade i en kollektiv lärandesituation? Lär sig studenter det som avses med utbildningen vad beträffar begrepp och färdigheter? Hur påverkar programvaran i kombination med pedagogiska metoder ett fördjupat och bestående lärande? Kan studenterna lära sig av det samarbete som etableras i en programvara som till exempel Webboard? Hur beroende blir man av programvara i framtida lärande? Kan studenterna samarbeta bättre sedan de använt programvaran? Finns det kvarstående effekter av lärandet som kan utnyttjas utanför den lärandesitu-

ation som programvaran skapar, ett slags överförbara färdigheter, en transfereffekt, (transferable skills)?⁴⁴

Genom enkätfrågan har vi inte haft för avsikt att försöka få svar på samtliga dessa frågor, utan ville närmast se hur några studenter upplever sitt lärande via ett konferenssystem. Att detta lärande verkar ta formen av samarbetslärande eller kollaborativt lärande finner vi intressant och något att reflektera vidare över. Vissa av de frågor som nämns ovan menar vi att vi kan få svar på. Det kan ske genom att i konferenssystemet lyfta ut en sekvens i ett undervisningsförlopp som till exempel kan utgöras av en diskussion i en basgrupp. Denna diskussion analyseras närmare ur olika aspekter för att få svar frågor som: Vad förhandlas? Vilka deltar? Vem avslutar? Vem initierar nya trådar i diskussionen? Vad kommer man fram till? Vad är det för slags lärande som etableras? Eventuellt kan frågan om hur programvaran, i det här fallet konferenssystemet Webboard, påverkar lärandet, besvaras genom att få svar på ovanstående frågor. Men säkert behövs också kompletterande intervjuer med de studerande.

⁴⁴ Ibid.

CSCL syftar till ett fördjupat lärande bland annat genom användande av viss teknik eller viss programvara. I vårt fall har vi använt olika anordningar och vi har sett extra noga på hur ett konferenssystem med diskussionsinlägg kan leda till ett fördjupat lärande hos den studerande. En viktig skillnad mot en vanlig klassrumssituation är att förmedlingspedagogik inte är aktuell i lärandesituationen. Generellt kan således sägas att svaren hos många av de studerande på denna fråga pekar mot att den för lärande befrämjande dialogen, diskussionen, samtalet kommer till stånd även i den nätbaserade konferensen. Flera studerande anger att deras kunskap skiljer sig från varandra, att olika perspektiv är befrämjande för lärande och att de förändrar och reviderar sina uppfattningar i frågor som rör utbildningens innehåll genom de samtal som förs i Webboard. En student menar till exempel att hon kan ”återkomma till intressanta inlägg och läsa dem hur många gånger jag vill”. En annan student menar att ”jag kan gå tillbaka till någon text efter att jag blivit inspirerad av någon annan”, och någon skriver att ”jag hinner gå tillbaka till litteraturen oftare vid diskussioner vilket fördjupar lärandet och vidgar diskussionen”. Eventuellt skulle man kunna tolka svaren på frågan som att det genom perspektivvidgningen som många anger, sker en utveckling från en föreställning om kunskap eller lärande i kategorierna rätt eller fel, mot ett sätt att se på kunskap eller lärande som

antagande av olika synvinklar. Åtminstone finns båda sätten att se på kunskap representerade. Några synpunkter som framkommer bland svaren är:

Ibland tycker jag att de (samtalen i Webboard förf. anm.) ger mig mycket, fr. a. nya perspektiv. Så hade jag inte tänkt men det var spännande...

Eller så kan det låta såhär:

Jag får nya trådar att nysta i eller nya fotbollar att sparka i mål. Ibland känns det dock som vi talar förbi varandra, men så är verkligheten själv också?

Och ännu mera explicit blir det i följande kommentarer:

nya infallsvinklar på det som diskuteras – att få diskutera med andra är alltid något man lär sig av...

och

den ger väldigt mycket. Framför allt ger den en vidgad syn på frågorna. Det är lätt att bli inskränkt i sitt tänkande. Jag har lärt mig oerhört mycket av de

andra. De har både mer arbetserfarenhet och livserfarenhet än mig.

Vissa av de studerande verkar ha ökat sitt användande av Webboard över tiden, medan andra minskat sitt användande. Hos dem som ökat användandet verkar det vara ett initialt skrivmotstånd som var skälet till att de i början av utbildningen använde Webboard mindre. De drog sig för att ge sig ut i den nya studiesituationens offentlighet med sina texter. Ovanan vid de textmiljöer de mötte i undervisningen och oron inför de genrekrav de ställdes inför, inskränkte och dämpade samtidigt deras vilja och lust att ge sig in i "skrivsamtalet", in i webbkommunikationen. När de väl kommit över detta motstånd används Webboard mer. Vi föreställer oss också att andra orsaker kan ha verkat vid förändringen från ett mindre till ett mer intensivt användande av Webboard, nämligen att strategierna i de olika grupperna för samtal över Webboard varit ganska olika. Någon nämner till exempel att han besöker Webboard dagligen på grund av, som han uttrycker det, att basgruppen blivit en "primärgrupp". De som använder Webboard mindre över tiden verkar ha haft en viss datorvana initialt, men har funnit andra strategier för sin kommunikation med övriga medlemmar i basgruppen. De ringer varandra eller träffas helt enkelt.

Datorkunskapen har generellt sett ökat hos kursdeltagarna, något annat är förstås inte att vänta. Hur det ökat kan sammanfattas i punktform på följande sätt. Studenterna har alltså lärt sig och i högre grad börjat tillämpa följande:

- Att göra backup
- Att använda e-post
- Att bifoga filer både i e-post och i Webboard
- Att klistra, klippa, skapa mappar i Word-programmet
- Att kommentera i andras texter och arbeten
- Att använda Internet för att söka kunskap
- Att göra diagram i Excel-programmet
- Att växla mellan olika dokument
- Att arbeta i olika konferenser på Webboard

Dessa kunskaper har en tydlig funktionell karaktär, de är praktiskt användbara i det dagliga datorarbetet.

En studerande kommenterar betecknande, att det är först nu som hon tycker att de kunskaper, som hon fått tidigare på fortbildningskurser i datorkunskap, realiseras och används. Genom att respekten för datorn försvinner, försvinner rädslan för

att använda den också och någon rapporterar att hon börjat använda datorn mer i sin ordinarie undervisning. Här kan vi tala om ett slags transfereffekt, som alltid kan betraktas som en möjlighet i ett pedagogiskt arbete. Erfarenheterna av hur datorsommunikationen använts och utvecklats för den enskilde studerande i den här utbildningen och resultaten från denna ytterst begränsade empiriska undersökning kan tjäna som en riktningssgivare för vad man i fortsättningen kan satsa på inom informations- och kommunikationsteknik i samband med vidareutbildning av lärare.

Den sista frågan i enkäten försöker utröna de studerandes inställning till mer avancerad teknik än vad som används på utbildningen – nätburen videokonferens och videoföreläsning, Virtual Reality. Vid en genomgång av svaren i denna fråga tror vi att det är viktigt att ta hänsyn till det faktum, att vi på utbildningen videoinspelar föreläsningar under närundervisningstillfällena, för att sedan distribuera dessa band till dem som inte kunnat vara närvarande. Detta upplevs av deltagarna som mycket positivt och kanske många dessutom tycker att den tingens ordning som råder med just närundervisningstillfällena vid Lärarutbildningen i Malmö inte bör förändras. De sätter alltså svaret på frågan i samband med en eventuell förändring av kursstrukturen som de inte eftertraktar. De vill

alltså inte ersätta närundervisningstillfällena med nätbaserade konferenser eller föreläsningar. Troligen är det också så att vissa inte har någon egen erfarenhet av nätbaserade konferenser eller föreläsningar. Detta menar vi kan påverka svaren, som även här kan delas upp i några olika inställningar. Det finns de som menar att det är omöjligt att ersätta f2f-situationen och därför finns det inte någon mening med att utnyttja videokonferenser via Internet. Vad gäller videoföreläsningar verkar det som om en del tycker att det är ett gott alternativ till en total avsaknad av föreläsningar. Det är alltså föreläsningar som många saknar och det får de bara under närundervisningstillfällena. Att komplettera dessa med något slags streaming video-föreläsning via nätet skulle vissa se som en tillgång. Möjligen kan man inläsa en tendens till att de som har erfarenhet av dessa medier är något mer positiva än de som saknar referenser. Ytterligare en synpunkt som är intressant är den som någon studerande för fram, att det med videokonferens skulle bli möjligt att få en tätare och mer personlig kontakt med lärare på utbildningen, något som upplevs som en bristvara för närvarande.

Avslutningsvis kan sägas att materialet pekar framåt mot vidare studier, det gäller framför allt att gå vidare med frågor och aspekter knutna till den sociala relationen som möjliggörs eller

försvåras i en datormedierad kommunikation. Av allra största intresse är självklart att studera de frågor som har med undervisningens innehåll att göra, som har med studenternas sätt att läsa att göra och vi har också ytterligare material som väntar på att bearbetas. Vi avser då bland annat en utskrift av konferenssamtal som fördes under en delkursuppgift vilken utgick från frågan om vad kulturell förändring innebär i ett mediepedagogiskt perspektiv. I den uppgiften har de studerande diskuterat, planerat och skrivit utkast till pedagogiska arbeten. Diskussioner har under arbetets gång förts i Webboard och de studerandes arbeten har lagts in i konferenserna. Vad sker ur lärandesynpunkt i dessa diskussioner? Vad är det för lärande som etableras? Hur kan vi relatera processen till CSCL ur ett teoretiskt perspektiv? Vilken betydelse har ett nätbaserat konferenssystem för lärandets inriktning och karaktär? Dessa, som vi ser det, viktiga frågor ur ett distanspedagogiskt perspektiv skulle kunna belysas mer och intressanta svar kunna utläsas. Eventuellt måste texterna kompletteras med diskussioner med de studerande i intervjuer. Det är emellertid en uppgift som kräver nya forskningsresurser.

Referenser

Alexandersson, M., Linderöth, J. & Lindö, R. (2001). *Bland barn och datorer. Lärandets villkor i mötet med nya medier*. Lund. Studentlitteratur.

Crook, C. K. (1999). "Internet-assisted learning". In *Journal of Computer Assisted Learning* (1999) 15, 91-94.

Dahlin, B. (2000). *Om IKT-baserad distansutbildning och "flexibelt lärande"*. Karlstad. Karlstad University Studies.

English, S. & Yazdani, M. (1999). "Computer-supported cooperative learning in a Virtual University". In *Journal of Computer Assisted Learning* (1999) 15, 2-13.

Kollodner, J. & Guzdial M. (1996). "Effects with and of CSCL: Tracking Learning in a New Paradigm." I Koschmann, T. (ed.) *CSCL: Theory and Practice of an Emerging Paradigm*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Lindh, A. & Linnér, B. (2001). *Lärande i webbkonferenser: Vad säger studerande som läser svenska på distans?* Rapporter om utbildning 6/2001. Lärarutbildningen vid Malmö högskola.

Marton, F. & Booth, S. (2000). *Om lärande*. Lund. Studentlitteratur.

McConnell, D. 2000 (1994) *Implementing Computer Supported Cooperative Learning*. London. Kogan Page.

Witfelt C., Philipsen P. E. & Kaiser B. (2000). *Chat som eksamensform*. Danmarks Pædagogiske Universitet: Online 2001-06-20: <http://www.fuip.dk/fuip/feb2001/Chateks11.PDF>

Adress till utbildningens webbplats:

<http://utbildning.lut.mah.se/svenska.distans>